

Mária
Blšáková

Anna & Sarlota

MARENČIN PT

Anna a Šarlota

Mária Blšáková

**Anna
a
Šarlota**

MARENČIN PT

© Mária Blšáková, 2016
© Marenčin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2016
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Marenčin Media, 2016
Design © Marta Blehová, 2016
Jazyková úprava Sylvia Sachs
549. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-686-2 (brož.)
ISBN 978-80-8114-686-2 (ePub)
ISBN 978-80-8114-686-2 (PDF)

1.

Odliepam pohľad od zeme a fascinovane pozorujem rozbúrenú hladinu Váhu. Je aspoň o meter vyššie ako zvyčajne. A to sa ani netopil sneh. Tohto roku nemal aký. Ale to všetko ten poondiaty dážď, ktorý nás mordoval celú druhú polovicu marca. Golier bundy si dvíham ku krku a tuhšie zovriem moju najvernejšiu spoločníčku – francúzsku barlu. Spolu s mojím francúzskym menom, ktoré predstavuje slobodu, vladára či kráľa, zo mňa robí aspoň trochu zaujímavejšiu osobu. Na tvár mi naskakuje prvá grimasa. Studený vietor mi strapatí môj špinavý blond. Trpkosť sa usmievam. Tolkokrát umyté, a predsa špinavé. Ako môj život, moje myšlienky i pocit, ktorý vo mne narastá. Bez toho, aby som príliš špekulovala, robím krok smerom k vode a potom ďalší. Na smrť nemám najmenší dôvod, teda... o nič väčší ako ktokoľvek, kto je v depke, no na žitie mám dôvodov ešte oveľa menej. Už sa mi nechce denne pohybovať v otočnej klietke a zažívať nezmenené déjà vu, po boku tej istej osoby, ktorú

mám rada, a zároveň ju nenávidím. Nemôžem byť bez nej a nemôžem byť s ňou. Som alergická na jej hlas, na jej slzy, na jej utrápený výraz, sťažnosti, euforické stavy, ktoré striedajú tie druhé, počas ktorých vyťahuje staré krivdy, akoby ich mala nusušené a uskladnené niekde na pôjde či zasterilizované v kompótových fľašiach v špajzke na polici. Mám po krk toho, ako mi chce dobre, a tiež toho, ako mi to robí zle. Ach, mami, sme ako manželstvo z rozumu. Bez lásky, obojstranne výhodné, no napriek tomu neradosné a bez vyhliadky na lepšiu budúcnosť. Kiežby tak existovali rozvody pre rodičov a deti. Robím ďalší krok. Už som takmer pri schodíkoch, z ktorých polovicu olizuje divoká studentka riava. Nemôže to byť ťažké, veď... toľko iných predomnou to zvládlo. Či som ja horšia? Poriadne sa zapieram do svojej pomocníčky a ľavú nohu spúšťam o schodík nižšie. Super, ešte dva kroky a... Len nerozmýšľať.

Vo chvíli, keď zaklipkám očami, v snahe rozjasniť zahmlený obraz, moja druhá noha dostáva šmyk. Bleskovo sa snažím nadobudnúť rovnováhu, i keď nechápem prečo. Pud sebazáchovy moje telo natáča nabok. Oboma rukami sa držím šmykľavých schodov. Nohy mi až po bedrové kĺby obmýva ľadová voda. Som vydesená, no aj tak sa sama sebe v duchu vysmievam. *Ták, moja zlatá, a máš,*

čo si chcela. O chvíľu poplávaš za svojou francúzskou priateľkou a vylovia ťa, pri troche šťastia, kdesi pri Belehrade. V bruchu budeš mať namiesto šampanského špinavú vodu, no konečne sa tvoje telo dostane do sveta, preč z tejto Bohom zabudnutej diery.

„Ježišikriste. Vydržte. Pomóóc. Pane, prosím vás...“

Krik z brehu ma núti vložiť do prstov maximálnu silu. O chvíľu ma pár ženských rúk, v snahe dostať moje telo od vodnej hladiny čo najďalej, chaoticky driape za bundu. Veľmi jej to nejde. Asi sa tiež vykašľala na obed a teraz nevládze. Aspoň keby tak nejačala. V očiach ma štípe blato, ktoré odrklo z veľkých chlapeckých topánok. Sú to posledné, čo vidím tesne pred mocným stiskom a vyvlečením na breh.

„Dočerta, ženská. Čo to tu stvárate?“

Lapám po dychu a rukávom si pretieram tvár. Celá sa chvejem. Žena si moju ruku kladie okolo svojich ramien a podopiera ma v páse.

„Čo asi, pri takejto horúčave? Chcela som si trochu zaplávať.“

Hnedovláska s pážacím účesom, možno tak štyridsiatnička, si s mužom vymení pohľady.

„Pošmykla sa. Videla som to na vlastné oči. Voda jej odniesla barlu.“

„No ale načo tam liezla, baba jedna bláznivá.“

Zuby mi drkocú. Vravím, že ma môžu odparkovať na brehu a v pokoji si podebatovať. Zdá sa, že moja pripomienka zabrala. Rozmýšľajú, či zavolať sanitku, alebo taxík, ak ma nič nebolí a bývam niekde neďaleko.

„Nič nevieš urobiť poriadne,“ znejú mi v ušiach často vypočuté slová. *Veru tak, mami. Konečne tomu začínam veriť.*

2

Obzerám sa v skle obrazu, na ktorom je šálka kávy vedľa tanierika s koláčom, a takmer pobavené krútim hlavou.

„Vyzerám ako strašiak do maku.“

„Práveže vôbec nie. Celkom vám to sekne. Milujem secondhandy. Človek má aspoň istotu, že na ulici nestretne nikoho v rovnakom outfite.“

Ach, my baby. Zmeníme naladenie rýchlosťou svetla a bez problémov prejdeme od úmyslu zabiť sa až k handrám. V dlaniach zvieram hrnček s čajom a pozorujem vzor na rukáve nórskeho pleteného svetra.

„Tak ako? Prezradíte mi, čo sa tam vonku stalo?“

„Akože čo? Veď ste videli. Pošmykla som sa a...“

„Bla, bla, bla... Ak mi o tom nechcete povedať, prosím, rešpektujem. No viem, čo som videla. Kedysi dávno, v časoch hlbkej puberty som veľmi túžila po človeku, ktorému by som sa mohla vyroznávať. Nie po priateľke či niekom blízkom. Len po niekom s dobrými ušami, aby som pri ňom mohla vyventilovať a pokojne ho nikdy viac nestretnúť. Možno by to bol dobrý nápad na podnikanie. Predstavte si malú útulnú izbičku, kde vám uvaria kávu, ponúknu čokoládu, vreckovky, ak by ste chceli rumázgať, a vy by ste sa vypravili zo všetkých trápení či radostí. Nik by tam nezakladal kartu, nestanovoval diagnózu a neobjednával na kontrolu. Ten sveter vám naozaj sekne. Mala som naň zálusk, no nie som netvor. Vy ho potrebujete viac,“ usmieva sa a ja oceňujem zmenu témy, ktorá prišla evidentne zámerne. Je zhovorčivá, otvorená a zvedavá, no nechce tlačiť na pílu. Dobre robí, dievčička. Aj tak by som jej viac nepovedala. Načo aj? Ak sa budem chcieť vyspovedať, skočím za naším farárom. Tam mám aspoň dvojité zábezpeku, že sa o mojej psychickej turbulencii nik nedozvie. Jednou je spovedné tajomstvo a druhou, že je vždy naťatý. Pri každej spovedi smrdí ako sud piva. Možno sa takto istí, že znesie tú tonu kravín, čo mu ľudia nahustia do hlavy, a že rýchlo zabudne.

„Mala by som sa vám ešte raz poďakovať za... za všetko. Predovšetkým za ten nápad so sekáčom. Vôbec som nevedela, že tu je.“

„Ále, prosím vás, to nestojí za reč. Mimochodom, zdá sa, že sme približne rovnako staré. Nezníe vám to vykanie smiešne?“

Prikyvujem, aj keď sa mi zdá podstatne staršia. Vystieram ruku ponad stôl a vravím svoje meno. Akosi si neviem odpustiť prevrátenie očí.

„Šarlota? To je prekrásne. Hneď by som menila. Mne prischla Anča. Všetkým odjakživa vtĺkam do hlavy, že ma majú volať Anna, nech zníe moje meno o trochu dôstojnejšie, no určite to poznáte... poznáš. Anča sem, Hanica tam, Andula hentam.“

„Och bože, Anna. Zdá sa, že tvojho mena sa na ceste životom nezbavím.“

Prekvapene na mňa zíza.

„Anna sa volá moja mama. Moja stvoriteľka, krotiteľka, umravňovačka a mnoho iného v jednej osobe.“

„Och, z toho si nič nerob. Mamy sú proste také. Majú to v génoch.“

„Netáraj, Anna. Nik sa nerodí s génom bohorovnosti. To treba nadobudnúť,“ vravím ráznejšie, než som mala v úmysle, a trochu sa zahabím. Ktosi raz povedal, že sa ľahšie povie: ty somár, než: vy somár, a preto treba byť opatrný,

s kým si potykať, lebo niekto to berie ako dovoľenie na drzosť.

„Veď jasné, ale tak, ako existujú detské choroby, určite sú i rodičovské. Dokopy o nič nejde, usmej sa.“

Je milá a zdá sa, že i múdra. Možno by nebolo od veci využiť jej ponuku a odpustiť trochu z pary. Privieram oči a predstavím si moju mamu.

„Ver mi, že by som rada, ale nedá sa. Náš vzťah, naša komunikácia, naše spolužitie ma tlačí viac ako kameň v topánke. Prýšti mi z každého póru a aj keď si často dohováram, môj úmysel navodiť lepšiu atmosféru zlyhá, hneď ako otvorí ústa. Nechápem, že som jej dcéra. Niekedy o tom vážne pochybujem. Sme tak veľmi rozdielne. Možno, že si ma s otcom adoptovali, ukradli, alebo ma z voza stratili nejakí cigáni,“ rozosmejem sa, no odľahčenie neprichádza.

„To by museli byť nejakí olašskí,“ prstami sa zaťahá za vlasy.

„Ktovie, ako to je. Raz, keď som mala možno päť, vypočula som si jednu z mnohých hádok medzi našimi. Otec povedal mame, že som jeho trest.“

„Nerozumiem. Vravela si, že máš naštrbené vzťahy s matkou, nie s otcom. Čo tým chcel povedať? Tvoj príchod na svet bol pre neho trestom?“

Prstami si prechádzam po čele, snažiac sa vyba-
viť si dávnu spomienku čo najvernejšie.

„Otec je vyše desať rokov po smrti, tak sa už
nespýtam, ale... nie, nemyslím, že by trpel tým, že
som na svete. Vieš, bolo to dávno, no mala som
pocit, že tým chcel mame povedať, že... som tres-
tom od neho pre ňu.“

„To nedáva zmysel. Bola si malá. Možno si nie-
čo nepochopila správne. Prečo by niekto...?“

„Fakt neviem, Anna. Otec bol zurvalec a ná-
silník, i keď ku mne a bratovi sa správal vždy...
povedzme, že únosne. Pri mame sa však menil na
zvíra. Často ju mlátil ako žito. Zvyčajne potom
niekoľko dní nešla do práce. Zakaždým sa vyho-
vorila na mňa. To vieš, postihnutý fracek v rodine
je dostatočný dôvod.“

Akosi čakám, že moje slová vzbudia súcit ale-
bo aspoň rešpekt, no Anna zakláňa hlavu a smeje
sa na celú cukráreň. Poznáme sa hodinu, z toho
polovicu času sme strávili výberom oblečenia,
ktoré nahradilo moje premočené a špinavé šat-
stvo. Napriek tomu sa cítim príjemne, akoby
som ju poznala oveľa dlhšie. To však neznamená,
že by v sebe nemohla zmobilizovať trochu úcty
voči postihnutému človeku. V duchu sa napriek
môjmu zdanlivému pohoršeniu usmievam. Koza
jedna bláznivá, len sa rehoc a ukazuj svetu, že ti
chýba na hornom ľavoboku zub.

„Povedz, často sa takto ľutuješ?“

Zazerám. Keby to nevyzeralo divne, vykrmá-
šiem ju za vlasy. Čo si to dovoľuje?

„Často,“ vravím polohlasne. Vidím, ako jej
šklbe ramenami, a potom sa z nepochopiteľných
príčin rozosmejem aj ja. Anna sa chytá za bok.
S jojkaním vstáva a kupuje dva obrovské zákusky
so šľahačkou. Okej. Nik nie je dokonalý a ja som
tiež len človek. Kto by mi pri mojom trápení mo-
hol vytknúť úplatnosť?

„Prezradiš, čo si v posledný marcový deň robi-
la na hrádzi ty?“

„Tiež som sa chcela okúpať.“

„Hanča, nerob si zo mňa vrtuľu!“

Usmieva sa. Vidličku zaborí do sladkej kopy
a kusisko veľké ako stavebný pozemok pre so-
málsku rodinu si strčí do úst.

„Blok.“

„Čo blok? Potrebuješ papier? Žiadny nemám,
okrem účtenky zo sec...“

„Autorský blok. Som zablokovaná. Pracujem
v jednom týždenníku pre ženy a témy si vyberám
sama, čo bolo zo začiatku neskutočným plusom,
no teraz mám totálne utrum. Zdá sa, akoby na sve-
te nebolo témy, o ktorej by som už nepísala.“

„Čo tak o homosexualite? Mám prihriateho
suseda, tak o tom niečo viem.“

„Už.“

„A o nerovných vzťahoch?“

„Do troch vagónov na uhlie.“

„Predpokladám, že o kráse a módnych trendoch do celého nákladného vlaku.“

„Tak je.“

„A čo tak o smrti?“

Hrdlo mi zovrie oneskorené uvedomenie si definitívneho konca, ktorý bol tak blízko – a vlastne pre nič.

„Nie, nie. To by mi neprešlo cez redakčnú radu. Naše články sú motivačné, stimulujúce, povzbudzujúce, vtipné či núkajúce iný pohľad na nejaký problém. Musím prísť s niečím, čo tu ešte nebolo, no bolo tu už všetko, len v bielom, sivom či ružovom.“

„Nuž, moja milá, v tomto ti neporadím. Predpokladám, že o vzťahoch matiek a dcér písať neplánuješ.“

Usmievam sa, no Anna sa škrabká vzadu na krku a tvári sa zadumane.

„A prečo nie? Všade sa píše len o láske. Chcenej, nechcenej, sebeckej, romantickej, ukrivdenej, nenaplnenej. Ona trpí, lebo jej muž si našiel milenku. On skuvíňa, lebo sa jeho žena zahľadela do poštára, kominára či futbalistu z telky. Tínedžerka rieši, či je skoro dať v štrnástke a jej rovesník pre zmenu, či mu nepopraská rukáv na

penise, keď bude naďalej masturbovať päťkrát denne. Možno by bolo dobré napísať o vzťahu, ktorý je a vždy bude plný paradoxov a ústupkov. Pomohla by si mi?“

„S čím?“

„No predsa... s informáciami z prvej ruky.“

Nadvihujem obočie. „Ako si to predstavuješ?“

„Normálka. Niekedy by sme si spolu sadli a...“

„Veď sedíme.“

„Ja viem, ale dnešok je trochu zvláštny a svojím spôsobom výnimočný. Chcem, aby si si to nechala rozležať v hlave. Čo tak zajtra?“

„Ja viem, bolo by celkom fér, keby som ti pomohla, veď... koniec koncov, dnes si mi zachránila život a vyskúšala som si i fungovanie tvojho podnikateľského zámeru.“

„Prosím ťa, nepreháňaj. Aby si videla, že to myslím vážne, odveziem ťa domov a do zajtra ti zoženiem novú barlu. Mám známeho na ortopédii v nemocnici. Súhlasíš? Kde bývaš?“

Čo mám urobiť? Nemala by som ju odmietnuť hneď teraz? Chce sa mi rýpať sa vo svojom trápení ešte i mimo domu? A... nefrflala som náhodou pred chvíľou na svoju otočnú stereotypnú klietku? Do pľúc naberám dvojnásobnú dávku vzduchu a rezignovane pred seba vystieram dlane.

„Dobre, Anna. Beriem. Chceš na to ruku?“

3.

„Šibe ti, Rišo? Čo ti to napadlo, rýľovať v takomto nečase a ešte k tomu tak neskoro?“

Zatváram bráničku a sused s neskrývanou zvedavosťou pozerá za odchádzajúcim autom.

„Kto to bol?“

„A čo ťa do toho?“

„Len sa pýtam. Nemusíš byť taká nabrúsená. Čakal som ťa. Bol som dokonca i u vás, no teba nikde, a tak si krátim čas. Potrebujem spriaznenú dušu.“

„Netáraj! To, čo potrebuješ, sú aspoň tri dni bez chľastu.“

„Ó, prehovorila slečna dokonalá.“

„Dnes nie, susedko. Sama som po krk v sračkách a nechce sa mi brodiť ešte i v твоjich.“

„Veď sa neondej, Šarlota. Stačí mi pol hodiny.“

Zazerám ako sto čertov. Nechápem, čo živí jeho presvedčenie, že budem kedykoľvek k dispozícii. Prstom mu mierim kdesi do stredu hrude a pridávam: „Prásk.“

Pritíska si tam dľaň, prevracia oči a predstiera pád k zemi, čo moje kútiky úst nadvihuje do trochu väčšej nadmorskej výšky.

„Inokedy, Škuľko. Dnes som totálne grogy.“

Zavzdychá. Jeho trpitel'ský výraz si len domýšľam, pretože sa mu otáčam chrbtom, no výhľad, ktorý sa mi naskytne, nie je o nič lepší. Vo dverách stojí mama. Plecia má zvesené, akoby pochovala celú rodinu a k tomu pol dediny.

„Kde si bola tak dlho, Lotka? Takmer som od strachu umrela.“

„Mamíí...“

„Kde máš barlu? A... Bože, čo to máš na sebe? Stalo sa niečo?“

Krivkám až k nej a potom sa snažím pretiahnuť okolo jej tela, no ani sa nepohne.

„Dovoliš? Dám si sprchu a potom usporiadam tlačovku.“

„Prestaň sa takto správať! Nerozumieš, že som sa o teba bála? Ako dopadol pohovor?“

„Naozaj o tom chceš diskutovať teraz a tu?“

„Naozaj. Chcem vedieť, kde máš palicu a prečo vyzeráš, akoby si vyliezla z kontajnera. A ešte – nemala by si vraviť Richardovi Škuľko. Práve ty by si si najviac mala uvedomovať, aké je nepekné, keď sa niekomu vysmievaš pre jeho hendikep.“

„Skončila si? Je mi zima a na lekcii slušného správania nemám ani čas, ani náladu. Uhni!“

Posledné slovo ma zamrzí, no fakt si koledovala. V predsieni odhadzujem tašku a mierim do kúpeľne. Môj outfit končí na zemi pri práčke.

Horúca voda mi pár sekúnd nato mapuje celé telo a zalieza do všetkých tajných zákutí. Do dlane si vtláčam šampón a znova umývam môj špinavý blond, i keď viem, že ho zbavím len pozostatkov kyslého dažďa, blata a mastnoty, nie farby.

Balím sa do župana a s obrovským turbanom okolo hlavy kráčam do obývačky. Sedí pred telkou a ja márne rozmýšľam, aký ďalší trestný čin som spáchala.

„Mám ísť zatvoriť sliedky?“ pýtam sa.

„Netreba. Už som zavrela.“

„Tak aspoň zabehnem ku Kašpirovskému so žrádlom.“

„Nemusiš. Už dostal.“

„Super. Keďže i ja som dostala svoju porciu hubovej polievky, môžeme zaliezť do kutlochov.“

Z očí jej šľahne blesk, zmiernený trpiteľstvom. „Nechápem, že sa ku mne správaš, akoby som bola tvoj nepriateľ. Prídeš si o siedmej večer, z pohovoru, ktorý si mala o desiatej doobeda. Máš na sebe cudzie handry, chýba ti palica a privezie ťa bohvieкто.“

„Ak to vie Boh, tak by si sa nemala báť, nemyslíš? Mami, naozaj sa nič nestalo. Prosím, zvykni si na to, že mám takmer tridsať a nepotrebujem vodiť za ručičku či skladať z každého kroku účty.“

„Mohla si aspoň zavolať.“